

В.М. Селютін, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.В. Віннікова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ

Вимоги стандарту вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти диктують необхідність розвитку у студентів творчої ініціативи, виховання у них потреби в самоосвіті, прагнення до підвищення рівня своєї теоретичної підготовки. Процес формування компетенцій як системи знань, умінь, досвіду практичної діяльності та особистісних якостей, що визначають готовність фахівців до успішної професійної діяльності можливий тільки за умови оновлення змісту і технологій професійної освіти. Це зобов'язує викладачів вчити студентів працювати самостійно, здобувати знання, розширювати свій науковий світогляд.

Загальні компетенції необхідні для успішної професійної діяльності менеджерів у сучасних умовах, оскільки ринок праці потребує конкурентоспроможних фахівців, які мають широке коло компетенцій. При цьому важливо розуміти, що розвиток загальних і спеціальних компетенцій неможливий без правильно організованої самостійної роботи. Реалізувати загальні та спеціальні компетенції на заняттях неможливо без підвищення ролі позааудиторної самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом, збільшення відповідальності викладача за розвиток навичок самостійної роботи у студентів. Позааудиторна самостійна діяльність сприяє кращому засвоєнню знань і виконує ряд функцій, до яких належать:

- вироблення здатності засвоювати матеріал самостійно;
- стимулювання творчого мислення;
- підвищення інтересу до управлінської діяльності;
- осмислення набутих знань (зробив сам – краще запам'ятав);
- формування вміння планувати час;
- вироблення відповідальності та ініціативності.

Унаслідок цього в системі вищої освіти стоїть завдання не просто навчити студентів тим чи іншим наукам, а навчити їх вчитися і поповнювати свої знання протягом усього життя. Тому самостійна робота студентів повинна бути ефективною і цілеспрямованою.

Мета самостійної роботи студентів полягає у такому:

- систематизація, закріплення і поглиблення отриманих теоретичних знань та умінь студентів;
- розвиток пізнавальних здібностей студентів: творчої ініціативи, самостійності, відповідальності, організованості;
- формування самостійності мислення, здібностей до саморозвитку, вдосконалення і самоорганізації.

Самостійна робота – це особлива система умов навчання, чітко організована викладачем, що включає в себе такі етапи:

- проведення вхідного моніторингу якості знань студентів;
- розробка тематики позааудиторної самостійної роботи і визначення кількості годин на її виконання;
- розробка методичних матеріалів;
- розробка завдань для самостійної роботи;
- самоконтроль і самооцінка, що здійснюються студентами в процесі вивчення дисципліни під час підготовки до контрольних робіт або заліків.

Під час підготовки до занять з дисципліни «Управління персоналом» використовуються такі види самостійної роботи студентів, як виступи, підготовлені у формі презентацій на занятті, реферати, доповіді. Плануючи самостійну роботу, слід враховувати рівень підготовленості групи, зацікавленість студентів у отриманні нових знань, їх компетентності з даної дисципліни і в галузі інформаційних технологій.

Перед виконанням самостійної роботи проводиться інструктаж зі студентами, який включає мету завдання, його зміст, терміни виконання, орієнтовний обсяг роботи, основні вимоги до результатів роботи, критерії оцінки. В процесі інструктажу звертається увага студентів на можливі типові помилки, що зустрічаються під час виконання завдання, пропонуються критерії вимог до електронних матеріалів. Крім того, пропонуються консультації і, в разі потреби, проводяться короткі опитування кожного за проблемами, що виникли.

Таким чином, позааудиторна самостійна робота сприяє отриманню студентами глибших і міцних знань; сприяє розвитку самостійності, відповідальності, організованості, творчого підходу до рішення проблем під час навчання. Самостійна робота студентів є необхідною умовою формування потреби в самоорганізації, здатності творчо вирішувати професійні завдання. Активна самостійна робота студентів можлива тільки за наявності серйозної мотивації. Одним із сильних мотивуючих чинників є підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності.